opusdei.org

Ad Beatam Vírginem Mariam Mediatricem [Preces]

Święty Josemaría układając Preces Opus Dei zaczerpnął z bogatego dziedzictwa rytu rzymskiego. Niniejszy artykuł to fragment tekstu autorstwa J. Rego analizującego procesu powstawania Preces.

21-10-2023

Ad Beatam Vírginem Mariam Mediatricem

Recordare, Virgo Mater Dei, dum stéteris in conspectu Dómini, ut loquaris pro nobis bona.

Do Najświętszej Maryi Panny Pośredniczki.

Wspomnij, Panno Matko Boga, gdy stoisz przed obliczem Pana, byś mówiła za nami dobre [rzeczy].

W historii *litanii* jednym z najbardziej charakterystycznych elementów jest włączenie dodatku z wezwaniami świętych po sekcji chrystologicznej. Teologiczne znaczenie tego dodatku można wyrazić w różnych sformułowaniach, takich jak „pośrednictwo", „dokładanie zasług świętych" itp., ale wszystkie one wskazują ten sam kierunek[1].

Po uznaniu braku własnej zasługi w początkowej prośbie o miłosierdzie, a przed przejściem do konkretnej prośby, wierni zwracają się do

wstawiennictwa świętych (*ora pro nobis, intercedete* itp.). Ta prośba o solidarną pomoc jest fundamentalną postawą duchowości chrześcijańskiej[2]. Ma ona swoje podstawy w fakcie, że święci jako członkowie Ciała Chrystusa i najdoskonalej z Nim utożsamieni, nie robią nic innego, jak tylko wdrażają jedyne możliwe pośrednictwo wyrażone w per Christum modlitw, którymi zwykle kończą się litanie (*Oremus … Per Christum Dominum nostrum. Amen*). Ponieważ Chrystus wraz ze swoim Wniebowstąpieniem wstąpił do sanktuarium niebieskiego i „wstawia się za nami przed obliczem Boga” (Hbr 9, 24), wierni ufają, że Bóg Ojciec nie omieszka wysłuchać solidarnej prośby Chrystusa i już uświęconych członków Jego Ciała.

Jak zwykle w litaniach, Maryja zajmuje pierwsze miejsce w wezwaniach do świętych w Preces.

Inwokacja ta zawiera dwa tytuły maryjne: *Pośredniczka* i *Matka Boża*. Tytuł pośredniczki lub pośredniczki wszystkich łask jest związany z nabożeństwem do Miłości Miłosiernej, nabożeństwem, które było częścią duchowego środowiska, w którym Escrivá poruszał się w tamtych latach[3]. Jeśli chodzi o drugi tytuł maryjny, związany z macierzyństwem Bożym, stanowi on podstawę wszystkich prerogatyw maryjnych, a wiemy, że święto macierzyństwa Maryi było ulubionym świętem maryjnym świętego Josemarii[4].

Tekst sekcji anaklektycznej (*Recordare, Virgo Mater Dei*) odpowiada antyfonie offertorium święta Siedmiu Boleści Najświętszej Maryi Panny. Kiedy Escrivá układał Preces, formularz tej Mszy był używany dwa razy w roku, w piątek Matki Bożej Bolesnej (*Feria Sexta post Dominicam Passionis*) i 15 września

(*Septem Dolorum B. Mariæ Virginis*). Ta ostatnia data jest jedyną, która przeszła do obecnego kalendarza liturgicznego, który nadal utrzymuje antyfonę *Recordar*e jako śpiew na offertorium[5].

Tekst antyfony na ofiarowanie (*Recordare, Virgo, Mater Dei, dum stéteris in conspéctu Dómini, ut loquáris pro nobis bona, et ut avértat indignatiónem suam a nobis*) jest przeróbką Jer 18, 20, który w wersji Wulgaty brzmi: *Recordare quod steterim in conspectu tuo ut loquerer pro eis bonum, et averterem indignationem tuam ab eis.* W tekście biblijnym prorok skarży się Bogu na niewdzięczność ludu, ponieważ chociaż „stawałem przed Tobą, aby się wstawiać za nimi, aby odwrócić od nich Twój gniew”, a oni nie tylko go nie słuchali, ale spiskowali, aby go skrzywdzić (por. Jr 18,18).

Liturgiczna interpretacja Jr 18, 20 jako pieśni ofiarnej przekształca skargę proroka w prośbę do Maryi o wstawiennictwo za nimi i uczynienie ofiary miłą w oczach Pana. Wyrażenie *in conspectu Dei stare* ma silne konotacje kultowe w Piśmie Świętym (np. 1Krl 17, 1; 2Krn 20, 9; Job 2, 1; Ez 44, 11.15; Ap 7, 9.11). Wyjaśnia to liturgiczne użycie czasownika stać, aby wskazać fizyczną i duchową pozycję tych, którzy *stantes* (por. *Traditio Apostolica*) lub *circumadstantes* (por. Kanon Rzymski) proklamują modlitwę eucharystyczną w jedności z Maryją i wszystkimi świętymi[6].

Możliwe, że reinterpretacja Jr 18, 20 w kluczu maryjnym wynika z rozpowszechnienia Oficjum o Niepokalanej Dziewicy Maryi *Mater Salutis* ułożonego przez świętego Bonawenturę (1221-1274). W *Ex Psalterio San Bonaventura Psalmi quinque* psalm nr 3 ma jako antyfonę

następujący tekst: *Recordare Domina ut loquaris pro nobis bonum: & indignationem filii tui avertas a nobis*.

Nowy kontekst, w jaki został przeniesiony tekst Jr 18:20, przyniósł ze sobą pewne zmiany i nowe niuanse. Wśród nich warto wspomnieć o modyfikacji czasu czasownika z dokonanego na przyszły, co rodzi nutę synowskiego dowcipu, ponieważ modlący się proszą Maryję, aby przemawiała w ich imieniu, "gdy będziesz w obecności Boga", czyli zawsze.

Nowy kontekst pociągnął za sobą również zmianę znaczenia czasownika „*stare*”, ponieważ najczęstszym elementem obecnym w Mszy o Siedmiu Boleściach NMP jest sekwencja *Stabat Mater Dolorosa*. W ten sposób forma Mszy pozwala nam zrozumieć przebywanie Maryi w obecności Boga przemawiającego w imieniu swoich dzieci jako

przedłużenie Jej przebywania pod Krzyżem.

Na koniec należy zauważyć, że święty Josemaria miał szczególne nabożeństwo do święta Matki Bożej Bolesnej, ponieważ w tzw Piątek Bolesny [Matki Bożej Bolesnej – przypada w piątek po Niedzieli Palmowej] jego matka, Maria Dolores Albás y Blanc (1877-1941), obchodziła imieniny. Po latach święty Josemaria wyjaśni, że pierwszą szkołą maryjnej miłości był dom rodzinny. Z tej matczynej szkoły pozostał ślad, nie wiemy czy zamierzony, czy mimowolny, w postaci obecności antyfony Piątku Bolesnego w modlitwie Preces.

Zobacz oryginał: JUAN REGO BÁRCENA, Las Preces del Opus Dei: comentario histórico-teológico (SetD 16, 2020, 231-304)

[1] Sakramentarz A. Castellani zawiera *oratio dicenda ante letanias*, gdzie wyrażone jest znaczenie inwokacji do świętych: "*Inenarrabilem magnitudinis tuæ potentiam omnipotens deus petimus et oramus, ut nos patriarcharum fides edificet, prophetarum scientia illuminet, apostolorum charitas ad dei nostri et mutuam fraterne dilectionis charitatem inuitet: martyrum tolerantia corroboret: confessorum perseuerantia confirmet; et omnia exempla sanctorum instruant: ac precipus illorum inuocamus merita, quorum nomina in libro vite scripta esse non dubitamus: ut pro nobis et pro omnibus in hoc loco et in toto mundo famulantibus ante te deum nostrum intercessores adesse dignentur. Per christum dominum nostrum*" Sacerdotale iuxta s. Romanæ ecclesiæ, & aliarum ecclesiarum ecclesiarum, ex apostolicæ bibliothecæ, ac sanctorum patrum iurium

sanctionibus, & ecclesiasticorum doctorum scriptis ad optatum commodum quorumcunque sacerdotum collectum, & omni nuper diligentia castigatum, [ed. A. Castellanus], Venetiis, Joannem Variscum et s., [1523] 1560, str. 181.

[2] Por. Dominik Terstriep, Litaneien - Weisheit als Gebet, w: Gianluca de Candia - Philippe Nouzille (red.), Sancta morum elegantia. Stile e motivi di un pensare teologico. Miscellanea offerta a Elmar Salmann, Rome, EOS-Editions of Sankt Ottilien, 2018, str. 607-623.

[3] Por. Federico M. Requena, San Josemaría Escrivá de Balaguer y la devoción al Amor Misericordioso (1927-1935), SetD 3 (2009), str. 139-174.

[4] Na temat komentarza świętego Josemarii, że "wszystkie święta mnie poruszają, myślę, że są wspaniałe, ale jeśli mam wybierać, wolę dzisiejsze

święto, Macierzyństwo", patrz Josemaría Escrivá de Balaguer, Amigos de Dios. Krytyczne wydanie historyczne przygotowane przez Antonio Arandę, Rzym-Madryt, Istituto Storico San Josemaría Escrivá - Rialp, 2019, str. 779.

[5] Graduale sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ de Tempore & De Sanctis primum sancti Pii X iussu restitutum & editum, Pauli VI Pontificis Maximi cura nunc recognitum, ad exemplar "Ordinis cantus Missæ" dispositum, & rhytmicis signis a Solesmensibus monachis diligenter ornatum, Solesmis, Desclée & Co. l, Tournai 1979, Die 15 septembris, B. Mariæ Virginis Perdolentis, Ad offertorium, str. 605.

[6] Na temat teologicznego znaczenia pozycji *stantes* we wczesnych wiekach Kościoła por. Gabriel Radle, Embodied Eschatology, The Council of Nicæa's Regulation of Kneeling

and Its Reception accross Liturgical Traditions, "Worship" 90 (2016), str. 345-371, 433-461.

pdf | dokument generowany automatycznie z https://opusdei.org/pl-pl/article/ad-beatam-virginem-mariam-mediatricem/ (13-02-2026)